

Dinosaurer Dragsdahl

10. februar 2020

Jørgen Dragsdahl fik efter 8 år Højesterets ord for, at der ikke var belæg for at kalde ham KGB-agent. Historiker Bent Jensen blev på det grundlag dømt for injurierende beskyldninger. Fotograf: Per Folkver / Jørgen Dragsdahl Facebook

28 min. læsetid

»Verden er jo blevet vendt på hovedet nogle gange,« siger den kendte og kontroversielle journalist Jørgen Dragsdahl, som i en alder af 70 er gået i gang med at skrive sin selvbiografi om årene med fodnoterne, Fogh-regeringerne og den forsvundne offentlige debat.

Af Kim Kristensen

Jørgen Dragsdahl kan ikke huske titlen på sin kommende selvbiografi. »Engang imellem ryger hukommelsen,« svarer han, da jeg spørger om den. »Det her er pinligt! Jeg er virkelig engang imellem bekymret over, at hovedet...«. Jørgen Dragsdahl tænker sig atter om.

»Gå videre,« lyder det endeligt. »Det er pinligt«.

Men ellers husker den 70-årige journalist alt. Eller næsten alt. Og hvis ikke har Jørgen Dragsdahl et hus og en garage fyldt med bøger, udklip og kopier fra snart et halvt århundredes skrivelser, som kan hjælpe på erindringen. Hans kontorer på de skiftende arbejdspladser har altid været udposter i kampen mod det papirløse samfund.

»Jeg opdager selvfølgelig, at hukommelsen ikke er præcis, ligesom jeg er omtalt i flere bøger, hvor der står ting, som simpelthen ikke er sket, men alligevel står der,« siger Jørgen Dragsdahl og henviser til, at han optræder i hele fem af historikeren Bent Jensens bøger om det dansk-sovjetiske forhold i efterkrigstiden. »Så jeg er sikker på, at det her emne skal håndteres som en journalistisk opgave og ikke som en flydende strøm af erindringer«.

Når det skal være præcist, skyldes det, at Jørgen Dragsdahl aldrig har lidt af den »virus«, at måden, det bliver skrevet på, er vigtigere end, at det skrevne nu også er sandt. Senest er den tidligere kollega fra Dagbladet Informations udenrigsredaktion i 1970'erne og 80'erne, nu afdøde Jan Stage, endnu engang er blevet beskyldt for at pynte på sandheden i sine reportager (hvis man skal bruge en eufemisme).

»Det er en diskussion, som kan gøres lang, men som kort fortalt handler om, at nogle journalister ikke vil lade kendsgerninger stå i vejen for en god historie,« siger Jørgen Dragsdahl. »Jan Stage var ikke typisk for udenrigsredaktionen«. Tværtimod.

På udenrigsredaktionen vidste journalisterne, at »en hob af blodtørstige kritikere« hver morgen stod parat med efterkritik, hvis der var fejl i artiklerne. Uanset om de skrev om konflikten i Mellemøsten eller folketingssalen. Hvis Jørgen Dragsdahl skrev kritisk om dansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, ville han selv blive kritiseret af *establishment*, hvis der var noget at komme efter. Så lige siden har han altid været på vagt.

Prins Valiant-frisure og fuldskæg

»Du kunne godt finde det,« konstaterer Jørgen Dragsdahl, efter han denne vinterdag har budt indenfor i huset på Pederstrups Vej i Ballerup. Eller vej. En sti fører hen til det stråttækte hus, og landsbyen Pederstrup har i det store hele bevaret sit oprindelige udseende med gamle gårde beliggende omkring et lille gadekær. Jørgen Dragsdahl faldt for huset, da han og den nu afdøde hustru, Elizabeth Tromer, i 2000 vendte hjem efter syv år i Polen, hvor hun havde været udstationeret og han havde arbejdet som korrespondent, i første omgang for Information og siden Weekendavisen. Året forinden var han blevet afskediget i en sparerunde på sidstnævnte avis. Hustruen foretrak dog en lejlighed, så Jørgen Dragsdahl placerede huset langt nede på listen over boliger, som parret skulle se på – og efter en række dyre lejligheder og andre, mere faldefærdige huse. Resultatet var det ønskede: Hun endte med selv at finde det.

I stuen tikker et Bornholmerur i et hjørne videre upåvirket af tidernes gang. Tre fyrfadslys på sofabordet spejler sig i et vitrineskab med porcelæn. Og over den tunge træsofa hænger et maleri af Henrik Scharling som skrev »Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard«, romanforlægget for komedien »Nøddebo Præstegård«.

»Møblerne tyder jo ikke på, at jeg har haft masser af penge til at købe noget moderne,« fortæller Jørgen Dragsdahl der har sat sig i sofaen og lagt det ene ben op på den. Han læner sig tilbage i et hjørne og lægger armene overkors. *Three-piece suit* og slips er erstattet af en cardigan. Men ellers ligner han sig selv: Prins Valiant-frisure og fuldskæg (da en avis lod læserne stille spørgsmål til Jørgen Dragsdahl lød et af dem, om han nogensinde havde tænkt på, at frisuren fik ham til at se »meget koldkrigsagtig ud«).

»Det er alt sammen arvet,« siger Jørgen Dragsdahl om klunkehjemmet. »At jeg så kan lide at bo sådan er en anden sag. Men jeg har aldrig haft råd til noget andet«.

Pederstrup uden for Ballerup, hvor Jørgen Dragsdahl har boet i snart 20 år. Den tidligere korrespondent ved bl.a. Information og Danmarks flyttede til den lille landsby, da han sammen med sin nu afdøde kone flyttede tilbage til Danmark efter syv år i Polen. Foto: Bark Rådgivning

Gammelmandsprojekter

Jørgen Dragsdahl har endnu ikke fundet et forlag – eller for den sags skyld sat sig en deadline for, hvornår selvbiografien skal være færdig. Egentlig skal han også først være sikker. Sikker på, at det er værd at udgive noget. Eller om det bare er til børnene og børnebørnene. Om det – måske ubevidst – er det, den amerikanske journalist og forfatter John McPhee har kaldt 'et gammelmandsprojekt' – altså et, som holder gamle mennesker i live. Man er nemlig ikke længere gammel, når man er død.

"Hvis man er en kendt og berømt person, kan der være fornuft i at skrive sine erindringer af historiske årsager... Os andre, som hverken er kendte eller berømte, skal efter min mening holde os tilbage og kun skrive, hvis vi virkelig brænder for noget. Hvis der er noget, som skal frem."

Jørgen Dragsdahl

Eksempelvis var Mark Twain's gammelmandsprojekt selvbiografien, som forfatteren begyndte efter at være kommet op i 70'erne, og hvor han forklarer, hvordan en sådan skal skrives: "Tilfældigt, uden struktur eller hensyntagen til temaer og kronologi. Bare start historien på et tilfældigt sted og beret om, hvad der lige dukker op fra en periode i livet. Hvis noget forstyrrer tankerækken og synes mere interessant i øjeblikket, så afbryd den oprindelige fortælling og start en ny. Tråden kan altid tages op igen en anden dag." Det var præcis dét, som Mark Twain gjorde, og gammelmandsprojektet løb op i 735.000 ord. Hvis forfatteren var blevet ved, havde han stadig været i live i dag.

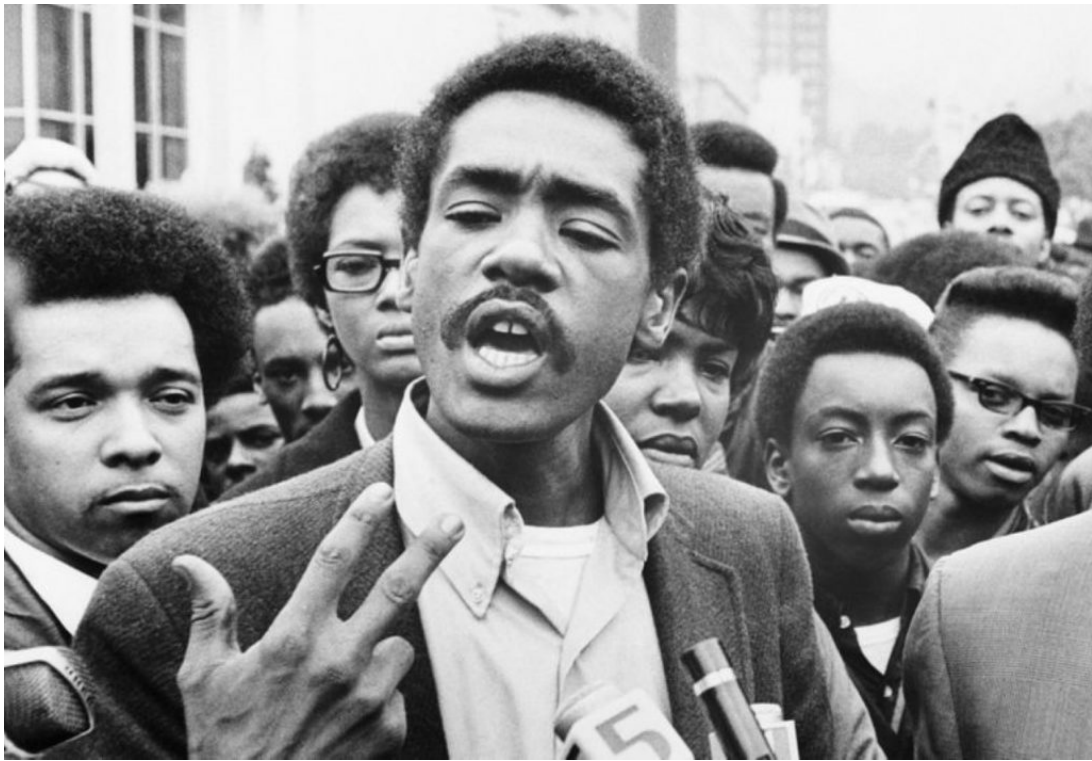
»Hvis man er en kendt og berømt person, kan der være fornuft i at skrive sine erindringer af historiske årsager,« siger Jørgen Dragsdahl. »Os andre, som hverken er kendte eller berømte, skal efter min mening holde os tilbage og kun skrive, hvis vi virkelig brænder for noget. Hvis der er noget, som skal frem«.

For Dragsdahl handler det ikke bare om at sætte tingene på plads i forhold til, hvad andre har skrevet, men også om selv at få hold på, hvad der er sket i hans liv.

»Verden er jo blevet vendt på hovedet nogle gange,« siger Jørgen Dragsdahl. »Så jeg prøver at få noget fornuft ud af de år og formidle noget, som kan have en værdi for andre end mig selv. Hvilken lære kan udtrækkes af de år. På besynderlig vis er der jo ting, som ligger dybt begravet i fortiden, som pludselig kan dukke op«.

Kort forinden er Jørgen Dragsdahl således blevet interviewet af en svensk historiker om De Sorte Pantere og medstifteren Bobby Seales besøg i Skandinavien, og Danmark, i 1969. Bobby Seale inviterede efterfølgende den da 21-årige stud. mag. og medlem af Venstresocialisterne, som havde arrangeret besøget, med tilbage til USA for at styrke kontakten til den europæiske venstrefløj og vise, at »det er en klassekamp, ikke en racekamp«.

»Det er relevant på grund af den nuværende bølge af identitetspolitik, hvor mange aktivister beundrer den indsats, som Panterne lavede uden at forstå partiets ideologi, og hvad der var særlig interessant,« siger Jørgen Dragsdahl. »Bare for ikke at blive misforstået. De gamle partier har ignoreret den undertrykkelse, som kvinder og sorte eller bøsser og lesbiske er udsat for. Men problemet er engang imellem, at aktivisterne bliver så overbevist om deres egen retfærdige sag, at den skal dominere alting og de lige pludselig skal fremstå som de store eksperter, der ikke må modsiges. Det var netop noget af dét, som vi kæmpede med dengang og hvor Panterne gik imod sort nationalisme«.

Bobby Seale var som ledende skikkelse i Black Panther-bevægelsen på besøg i Danmark i 1969, og inviterede i den forbindelse Jørgen Dragsdahl med til USA. "Det er en klassekamp, ikke en racekamp", som Seale forklarede Dragsdahl. Arkivfoto fra Getty Images.

Præstesøn

Jørgen Dragsdahl voksede op i en præstefamilie, hvor modstandskampen stadig spillede en rolle i 1950'erne og 60'erne. Faderen, Johannes, havde været aktiv i modstandsbevægelsen under Anden Verdenskrig. Fra barnsben lærte han ikke bare at engagere sig og kæmpe for en sag, men også at respektere andres holdninger. For hvis man tror på egne værdier, behøver man ikke frygte andres.

»I frihedsbevægelsen var vi bundet sammen af én tanke: at få tyskerne ud af landet,« skrev Johannes Dragsdahl senere i forbindelse med, at han var med til at stifte Søtoftegård Højskole. »Måske anede vi om hinanden, at vi havde forskellig baggrund og forskellige ideer. Det var bare ikke afgørende. Vi måtte lige nu stå sammen og risikere livet for hinanden. Når een forsvandt, var det så meget vigtigere, at vi andre fortsatte. Vi blev vænnet til et venskab på liv og død, på tværs af ideer. Straks efter krigen så vi mennesker vende sig mod hinanden på grund af forskelle i ideer, og vi forstod, at den ensretning, vi havde bekæmpet i nazismens skikkelse, truede fra mange andre sider. Oplevelser og atter oplevelser gjorde det helt konkret for mig, hvor farlige ideologierne er, hvis det er en ny menneskelighed og en ny verden, vi ønsker«.

Selv var sønnen da også »højreorienteret« indtil en studietur i 1966 til USA åbnede øjnene for racismen og fattigdommen i landet og – som så mange andre i hans generation – blev krigen i Vietnam og Vietnambevægelsen sagen. Alligevel havde Jørgen Dragsdahl svært ved på ny at finde sig til rette på den danske venstrefløj efter i 1969 være kommet hjem fra USA. I USA var han blevet idømt en bøde og fem dages fængsel – og derefter udvist – for at have udvist foragt for retten i forbindelse med en retssag mod Bobby Seale.

Det, som man – i hvert fald på den revolutionære del af venstrefløjen – havde en romantisk forestilling om, nemlig den væbnede kamp, var noget, Jørgen Dragsdahl havde oplevet på egen hånd i USA. Og der havde ikke været noget romantisk ved at tilbringe nætterne på 1. sal i Panter Partiets hovedkvarter i New York, hvor der lå sandsække i den nederste del af vinduerne ud til gaden og bag disse rifler, revolvere og gasmasker. Hovedkvarteret havde skullet forsvares, hvis det blev stormet af politiet, og ingen havde haft illusioner om at de ville overleve et sådan angreb.

»Larger than life«

Jørgen Dragsdahl skrev i 1970 bogen »Det sorte Panterparti: Amerikas revolutionære avantgarde« og holdt foredrag rundt omkring i landet om sine oplevelser i USA, hvilket blandt andet gjorde indtryk på Jacob Holdt. I

sin tale ved Jørgen Dragsdahls 50-års fødselsdag, i 1999, fortalte forfatteren og fotografen, at det var et af foredragene, som dengang overbeviste ham om nødvendigheden af at tage derover (det var også Jørgen Dragsdahl, som efterfølgende opfordrede Jacob Holdt til at få offentliggjort sine mange billeder fra turen).

»Ja, som jeg husker dig der på talerstolen – ”*larger than life*” – får jeg den dag i dag billeder af dig på nethinden som en anden Lenin, Rosa Luxemburg, Karl Liebknecht eller lignende,« lød det fra Jacob Holdt. »Ja, hvem ved om du også så dig selv sådan dengang?«

[Black Panthers er stadig] relevante på grund af den nuværende bølge af identitetspolitik, hvor mange aktivister beundrer den indsats, som Panterne lavede uden at forstå partiets ideologi, og hvad der var særlig interessant. De gamle partier har ignoreret den undertrykkelse, som kvinder og sorte eller bøsser og lesbiske er udsat for. Men problemet er engang imellem, at aktivisterne bliver så overbevist om deres egen retfærdige sag, at den skal dominere alting og de lige pludselig skal fremstå som de store eksperter, der ikke må modsiges. Det var netop noget af dét, som vi kæmpede med dengang og hvor Panterne gik imod sort nationalisme.”

Jørgen Dragsdahl om Black Panther-partiets relevans i dag.

Jørgen Dragsdahl så sig dog som journalist, og har siden aldrig været medlem af et politisk parti. Under opholdet i USA havde Jørgen Dragsdahl skrevet artikler til Politisk Revy, et par såkaldte vinduer til Ekstra Bladet og en kronik til Information om sine oplevelser. Han blev efterfølgende freelancejournalist for sidstnævnte avis for til sidst at blive fastansat i 1977 som udenrigs- og sikkerhedspolitisk medarbejder. Fra at have været aktivist blev Jørgen Dragsdahl ikke bare journalist. Han blev med egne ord en klassisk af slagsen.

»Efter min mening er den mest klassiske definition, at vi er den fjerde statsmagt,« siger Jørgen Dragsdahl. »Vi skal være opposition overfor magthaverne, kritikere eller vagthund. Det er den klassiske journalistik og idealet«.

Kollegaen fra Information Nils Ufer fremhæver i bogen »Den nøgne journalist« den såkaldte undersøgende journalistik som dét, der næsten bærer faget og gør det til noget samfundsnyttigt, og Jørgen Dragsdahls dækning af den amerikanske radar i Thule som et eksempel herpå. Affæren om radaren, som måske var en overtrædelse af ABM-traktaten, startede med en artikel den 11. februar 1985, fordi Jørgen Dragsdahl var faldet over et telegram fra det amerikanske nyhedsbureau *Associated Press* (AP).

Telegrammet handlede om de områder, hvor USA kunne have overtrådt traktaten, der forbød opstillingen af forsvarsanlæg mod langtrækkende missiler, og nævnte i en enkelt linje Grønland. Jørgen Dragsdahl kontaktede kilden til historien, John Rhineland, som havde deltaget i forhandlingerne med Sovjetunionen om ABM-traktaten, og resten er historie. Jørgen Dragsdahl har aldrig talt dem op men spøger med, at det er blevet hævdet, at han har skrevet over 300 artikler om radaren – og den samme 100 gange. USA opsagde i øvrigt ensidigt ABM-traktaten i 2001.

Det var med artiklerne om radaren og andre udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål i årene fra 1979, hvor regeringsmagten skiftede, og et godt stykke op i 1980'erne, at Jørgen Dragsdahl gjorde en forskel. Stort set ene mand skabte han debat om NATO's såkaldte 'dobbeltbeslutning', der kort fortalt handlede om at opstille mellemdistanceraketter, hvis Sovjetunionen ikke fjernede sine tilsvarende af slagsen. Det førte til de berømte og berygtede danske »fodnoter« i resuméerne fra de halvårlige udenrigs- og forsvarsministermøder i den vestlige forsvarsalliance. At det skete skyldtes mestendels en tilfældighed. Uden den særlige parlamentariske situation – med et alternativt udenrigs- og sikkerhedspolitisk flertal – havde Jørgen Dragsdahls artikler nok ikke sat sig samme diplomatiske spor.

»Men uden Dragsdahl og det bombardement af spørgsmål, han med en sand anklagers ihærdighed lod regne ned over de officielle myter og fortilser, havde oppositionsflertallet næppe kunnet mønstre andet og mere end nogle dagsordener til hjemmemarkeds-brug,« skriver David Jens Adler i bogen »Gensyn med den kolde krig: Dansk sikkerhedsdebat fra Ronald Reagan og raketterne til kommunismens sammenbrud og KGB's fallit«.

Thulebasen i det nordvestlige Grønland blev bygget i 1943, og huser stadig omkring 600 danske og amerikanske soldater. I 1980'erne var Jørgen Dragsdahl en af drivkræfterne bag den journalistiske undersøgelse af NATO's såkaldte 'dobbeltbeslutning', der handlede om opstillingen af mellemdistanceraketter på basen. Fotograf: Lee E. Schading.

Pyramiden

»Da jeg begyndte at arbejde med sikkerhedspolitik, opdagede jeg, at der var et stort parnas som var enige,« forklarer Jørgen Dragsdahl. »Politikere, forskere, journalister, redaktører og ambassader var alle enige. Men jeg vidste, at man i USA havde en debat om sikkerhedspolitikken og at der var mange kilder. Det som skete...«.

Jørgen Dragsdahl stopper sig selv og vender sig halvt om i sofaen. Men hånden tegner han en imaginær pyramide på væggen bag sig og forklarer, at udenrigs- og sikkerhedspolitiske oplysninger strømmer ind i bunden af denne for så at stige op ad og på hvert niveau blive behandlet og bearbejdet af embedsmænd og eksperter, som fravælger og redigerer, indtil den officielle amerikanske opfattelse af verdens tilstand til slut foreligger i toppen. Hvilket er, hvad de allierede – herunder Danmark – hører om. Men det er selvfølgelig ikke sikkert, at andre ville være nået frem til samme konklusion. Ikke hvis de havde vidst det samme fra starten.

»Jeg kortsluttede processen ved at kontakte dem i bunden af pyramiden i USA og kunne offentliggøre informationer i Danmark, som endnu ikke var bearbejdet politisk,« fortsætter Jørgen Dragsdahl. »Reagan-administrationen så naturligvis på informationerne med andre øjne, end danskere ofte ville se på dem, så på den måde skete der en forvanskning. Det kan du så kalde engageret journalistik, men det er som om, at man så mener enøjet. Eller at man laver et farvet produkt. For mig var det eneste farvede, at jeg ville undersøge, om der var andre måder at se tingene på. Mange af artiklerne fra dengang er da også svære at læse i dag, fordi de er meget tekniske og på et højt abstraktionsniveau. Men det skyldes, at tiden var en anden. Folk var inde i tingene og kunne forstå det. Det var ikke flammende politiske tekster. Tværtimod«.

Indflydelsesagent

Jørgen Dragsdahl fik lejlighed til at genlæse artiklerne, efter Bent Jensen i 2007 anklagede ham for at have været agent for den sovjetiske efterretningstjeneste KGB i 1970'erne og 80'erne. Journalisten havde ikke videregivet oplysninger *til* KGB. Han havde videregivet oplysninger *fra* efterretningstjenesten som såkaldt indflydelsesagent, lød anklagen. Ekstra Bladet havde først fremsat den i 1992 med henvisning til oplysningerne fra den afhoppede KGB-agent Oleg Gordijevskij, men måtte dengang beklage og betale Jørgen Dragsdahl en erstatning.

»Da jeg sad der, 30 år efter, var jeg glad for, hvad der dengang havde været min holdning,« siger Jørgen Dragsdahl. »Jeg kunne faktisk finde dokumentationen«.

"[De] antydede, at jeg nok også på nogle mulige arbejdspladser af sikkerhedspolitisk relevans er blacklistet af politiske årsager. Det er nok muligt, for hvis en journalist ikke får trådt på en del ømme tæer i årenes løb, så har man ganske enkelt ikke levet op til pressens erklærede målsætning."

Jørgen Dragsdahl om udfordringen i at finde arbejde

Jørgen Dragsdahl, som aldrig har været sigtet, tiltalt – endsige dømt – for at være agent, stævnedes Bent Jensen for injurier og vandt i byretten i 2010, tabte i Østre Landsret i 2013, for så endelig at vinde i Højesteret i 2015. Her blev historikeren idømt 10 dagbøder á 1000 kroner, en tortgodtgørelse på 100.000 kroner samt at betale sagens omkostninger. Punktum blev sat i 2018, hvor Den Europæiske Menneskeretsdomstol afviste at realitetsbehandle en klage fra Bent Jensen over dommen.

»Dinosaur«

Bent Jensen havde på en måde sparket på en mand, som på det tidspunkt allerede lå ned. Efter at være kommet tilbage fra Polen havde Jørgen Dragsdahl nemlig haft svært ved at finde arbejde, og da det endelig lykkedes, og han blev ansat på Aktuelt's udenrigsredaktion, varede glæden kun kort. I 2001 lukkede avisen.

»Af de professionelle rådgivere, som blev indsat efter lukningen, blev jeg henvist til en fremtid i erhvervslivets informationstjenester,« skriver Jørgen Dragsdahl i bogen »Fyret: 10 beretninger om at miste sit arbejde«. »Mit grå guld – nogle årtiers opsamlede kontakter og sikkerhedspolitiske viden – skulle altså omskoles til fremstilling af salgsbrochurer. Samme rådgivere mere end antydede, at jeg nok også på nogle mulige arbejdspladser af sikkerhedspolitisk relevans er blacklistet af politiske årsager. Det er nok muligt, for hvis en journalist ikke får trådt på en del ømme tæer i årenes løb, så har man ganske enkelt ikke levet op til pressens erklærede målsætning, og udfordring af sikkerhedspolitikens magthavere kan meget nemt forklares politisk. Selv er jeg nok en dinosaur fra en svunden tid for pressen og demokratiet«.

I bogen forklarer Jørgen Dragsdahl, at det handlede om andet og mere end deltagelse i internationale konferencer og fast indtægt, når journalistikken er »livets mening for sin udøver«. Jørgen Dragsdahls lykke havde været at have haft adgang til medier, som selv ville gøre en forskel og gav sine medarbejdere temmelig frie hænder. Under nedture, når verdens gang var blevet utålelig, havde han kunnet holde frustrationerne i ave gennem en indsats i spalterne. Og når tiderne havde været gode, kunne han »ride med nyhedsstrømmen op på tinderne, hvor fremtiden lå udstrakt foran os, løfterig og lys«. Nu var Jørgen Dragsdahl smidt af vognen med lukningen af Aktuelt.

Jørgen Dragsdahl var i stedet blevet tilskuer og i de følgende år – hvor Bent Jensens anklage hang over hovedet – kunne han stort set ikke få arbejde som journalist.

»Det betyder selvfølgelig også, at jeg reelt sidder med en stor grad af bitterhed overfor miljøet,« fortæller Jørgen Dragsdahl i dag.

Journalisten føler, at han i 00'erne blev offer i de daværende Fogh-regeringers såkaldte værdikamp og forsøg på at drage paralleller mellem modstanden mod Irak-krigen og samarbejdspolitikken fra 1940'erne og fodnotepolitikken fra 80'erne. Hvis det kunne lykkes at kompromittere Jørgen Dragsdahl, var det også lykkedes at kompromittere fodnotepolitikken. Men hvor Fogh-regeringen i 2006 oprettede Center for Koldkrigsforskning til Bent Jensen, savnede Jørgen Dragsdahl en fuldhjertet opbakning fra venstrefløjens – og ikke mindst Socialdemokratiet.

»Jeg oplevede jo en retssal, hvor der sad fremtrædende borgerlige politikere på Bent Jensens stolerækker,« siger Jørgen Dragsdahl. »Troels Lund Poulsen (*Venstre, red.*) og flere fra Dansk Folkeparti. Jesper Langballe var der. Søren Krarup var der. Og hans datter Marie Krarup. Verden er jo ironisk: Da hun fornylig blev anklaget for at være russisk indflydelsesagent kunne jeg altså ikke lade være med at slå mig selv på lårene af grin. Den eneste, jeg kunne få øje på mine rækker, var Pernille Frahm (SF, red.), som kun var byrådsmedlem på Frederiksberg«.

Bent Jensen blev ved Højesteret idømt bødestraf for injurier mod Jørgen Dragsdahl.

»Fejdeliv«

»Nu ved jeg det!«

Jørgen Dragsdahl har afbrudt sig selv. Han vender sig om og peger på maleriet af Henrik Scharling, på væggen bag sig, før han fortsætter:

»Du spurgte om titlen på min selvbiografi og den er "Fejdeliv" og kommer fra Henrik Scharling, som på et tidspunkt i en af sine selvbiografier skriver om, hvordan han har haft et fejdeliv. Med andre ord et liv med masser af konflikter som til tider har været deprimerende, men som også har været et friskt pust i tilværelsen. Og det er sådan set den bedste måde, som jeg kan opsummere en stor del af mit liv på. Masser af fejder. Jeg vil ikke gøre dem til store, revolutionære kampe eller noget i den retning for ofte har det været...«

Jørgen Dragsdahl leder efter ordene.

»Ofte har fejden i sig selv, mere end perspektivet, været det overvældende. Og på samme måde, hvilket var en af min pointer omkring Bent Jensen og hele det slagsmål, var det også en fejde. Men hvor alle dem, som burde have lavet et politisk perspektiv på det, fejlede. Fuldstændigt. Det endte med et kæmpe nederlag for højrefløjen, og ikke mindst Dansk Folkeparti og mange i Venstre, men de fik aldrig trykket næsen ned i det lort, som de havde lavet. Det politiske står fortsat uforløst... Undskyld, når jeg nu kom på titlen, som er vigtig«.

Jørgen Dragsdahl tror dog ikke, at selvbiografien kan udviske erindringen om Bent Jensens anklage. Han henviser til, at det er blevet sagt, at det er som at blive anklaget for pædofili: Uanset en frifindelse vil mistanken altid hænge over den anklagede. Hvad nu hvis der var noget om det?

»Jeg har måtte erkende, at interessen er meget lille,« siger Jørgen Dragsdahl om retssagen og dens udfald. »Min sagførers bog (René Offersens »Kold krig i Højesteret: Om Jørgen Dragsdahl, Bent Jensen og KGB«, red.), som er en fremragende bog, er stort set ikke blevet anmeldt i aviserne og slet ikke solgt. Og det skyldes det problem, at alt for mange netop anså opgøret for at være et opgør mellem to bitre, gamle mænd om en fortid, som var irrelevant. Og det var det ikke. Set fra min side. Det var i høj grad et opgør om, hvordan den kolde krig og dens afslutning skal opfattes. Jeg mener, at den kolde krig blev afsluttet på grund af, at befolkningerne i øst og vest ikke ville fortsætte galskaben og på forskellige måde gjorde oprør og gik imod de ledere, som enten ville fortsætte den, eller bare ikke kunne finde ud af at afslutte den. Risikoen for at det let kunne være gået galt dengang, skyldtes i høj grad uvidenhed hos begge parter og mistro til hinanden. Men læren af dette, og alvoren i den konflikt, er glemt. Og det på trods af, at atomtruslen stadig eksisterer. Det er truslen fra atomvåben, som jeg er mest bekymret over. Klimaproblemerne bliver utvivlsomt store, men jeg tror ikke, at højere vandstande vil tage livet af os. Det er de væbnede konflikter, der allerede bliver – og i endnu højere grad vil blive – udløst af det pres, som klimaforandringer ligger på staterne«.

»Why bother?«

De senere år har Jørgen Dragsdahl skrevet for netmediet Point of View International (POV), der finansieres af abonnementsalg, frivillig læserstøtte samt statslig mediestøtte. 48 indlæg er det blevet til – de fleste om udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Journalisten, der gennem det meste af karrieren har sat en ære i at være i opposition til magthaverne, mener i dag, at medierne kun kan overleve med disses støtte. Hvilket Jørgen Dragsdahl erkender er et dårligt argument. For hvorfor skulle staten betale sine kritikere for at skrive kritisk?

»Jeg kan desværre ikke komme på andet,« siger Jørgen Dragsdahl. »Grundlæggende bliver det jo en demokratiopfattelse, hvor nogen mener, at demokratiet er for fyldt med omkostninger ud fra en effektivitetsbetragtning. Belastningen er så stor, at vi er nødt til at begrænse demokratiet. Det har nogle jo altid ment. Mit argument er det modsatte: Demokratiet er den bedste styreform, fordi det giver os mulighed for at opdage fejl. Ikke undgå fejl, men opdage dem. Og få fejlene rettet. Folk har glemt hvad demokrati er og hvorfor det et livsvigtigt for os. Og igen er der en sløjfe til modstandsbevægelsen: Ting der havde været utænkelig i årtier efter besættelsen begynder at dukke op igen. I årene efter denne var det en klar holdning, at der skulle være begrænsninger på statens magt til at kontrollere sine borgere og følge dem. Hvilket selv

socialdemokraterne jo i dag vil revidere. Værdsættelsen af en opposition og forskellige meninger – herunder den kritiske journalistik – gør mig bekymret«.

“Der var engang, hvor det som blev skrevet, havde en helt anden vægt end i dag. I dag er der en tendens til, at det bliver ligegyldigt, og hvorfor fanden skulle jeg så sidde og pukle over en selvbiografi, når jeg ellers kan lave så mange hyggelige ting?”

I stedet er »desinformation« ikke bare vendt tilbage som et spørgsmål fra den kolde krig. Konspirationsteorier og internet er som skabt til hinanden. World Trade Center blev egentlig angrebet af CIA og den amerikanske regering. Prinsesse Diana var offer for et snigmord, ikke en tilfældig trafikulykke. Vi har aldrig været på månen. Igen og igen støder Jørgen Dragsdahl på det. Mennesker for hvem sandheden ikke spiller nogen rolle. Eller som i hvert fald er uimodtagelige for argumenter. De har selvfølgelig altid været der, men det overvældende flertal hørte aldrig noget fra dem.

»Det, som næsten er den største hindring for mig ved at skrive til POV og skrive en selvbiografi, er, at jeg nogle gange spørger mig selv: *Why bother?* Hvad betyder den offentlige debat egentlig? Der er sket noget...«

Jørgen Dragsdahl holder endnu engang en pause. Uden for er vintermørket faldet på og fyrfadslysene er brændt ud. Jørgen Dragsdahl har fortalt, at vennen, den amerikanske journalist og forfatter John Judis, næsten beskyldte ham for omsorgssvigt, efter at han engang havde fortalt, at en af døtrene havde tænkt sig også at blive journalist. Hvorfor stoppede Jørgen Dragsdahl hende ikke! At blive journalist var dog det dummeste.

»Altså,« fortsætter Jørgen Dragsdahl. »Engang når man skrev en leder, så ville den få forbløffende virkninger. Kollektiver blev splittede – og nogle opsagde ligefrem abonnementet på avisen – fordi man havde skrevet, at passiv rygning slår folk ihjel. Eller politikere kunne henvise til en leder som det afgørende argument under en debat.

Der var engang, hvor det som blev skrevet, havde en helt anden vægt end i dag. I dag er der en tendens til, at det bliver ligegyldigt, og hvorfor fanden skulle jeg så sidde og pukle over en selvbiografi, når jeg ellers kan lave så mange hyggelige ting. Eller hvorfor skal jeg skrive en artikel til POV, som bliver læst af fem og en halv person og svinet til af 20? Modargumenterne kender jeg godt. Jeg siger bare, at sådan nogle ting ville jeg aldrig have tænkt på, da jeg startede i 1960'erne og i de følgende mange årtier. Men hver gang man så møder nogle, som er glade for, hvad man skriver, får man alligevel dårlig samvittighed ved tanken om ikke at gøre det. Det er bare svært at blive ved med at være motiveret i dag«.

Kim Kristensen er journalist på Solidaritet. Han har tidligere arbejdet på Information og Ritzaus Bureau, og har senest skrevet bogen “Det hærdede stål” om Enhedslistens første 25 år.

Kan du lide, hvad vi bringer?

Solidaritet er – som alle andre medier anno 2020 – underlagt et simpelt princip: Det koster penge at drive et medieforetagende. Penge kan man tjene på mange måder. Man kan sætte betalingsmure om sine artikler, og dermed gøre folks adgang til viden afhængigt af størrelsen på deres pengepung. Man kan have reklamer på siden, og være underlagt sponserers tilfredshed med indholdet. Man kan få penge fra investorer og aktionærer, og bringe folk i tvivl om, hvilke interesser de redaktionelle prioriteter egentlig tjener.

På Solidaritet.dk har vi valgt ikke at gøre nogen af delene. Derfor har vi brug for din støtte til fortsat at kunne bringe nyheder fra et kritisk, uafhængigt venstrefløjsperspektiv, og til at vokse os større.

Vi synes, de bedst stillede skal bære det tungeste læs. Du kan derfor støtte os fra ned til 15 kr. om måneden op til 150 kr. om måneden afhængigt af, hvor meget du tjener.

Støt Solidaritets arbejde
